Wydział Prawa i Administracji	Jednostka organizacyjna US: Katedra Prawa Rzymskiego, Historii Prawa i Doktryn Polityczno-Prawnych

Kierunek: Prawo
Rodzaj studiów: jednolite studia magisterskie

KOD Przedmiotu: SK-2	Nazwa przedmiotu: Prawo rzymskie

Tryb studiów	Rok	Semestr	Rodzaj zajęć:	Liczba godzin	Punkty ECTS:	Typ przedmiotu	Język wykładowy
stacjonarne	I	I,II	ćwiczenia	30	7	K obowiązkowy	polski
niestacjonarne							

Prowadzący przedmiot :

Wymagania wstępne: [4]podstawowe wiadomości z zakresu historii starożytnej; z zakresu wiedzy o społeczeństwie

Cele przedmiotu:
1.Zdobycie przez studentów usystematyzowanej wiedzy z zakresu historii źródeł prawa rzymskiego oraz rzymskiego prawa prywatnego formalnego i materialnego;
2.Zdobycie przez studentów podstawowych umiejętności: historycznego podejścia do prawa, ułatwiającego przewidywanie kierunku rozwoju prawa współczesnego; analizowania źródeł rzymskich, będących wzorem techniki, dialektyki i metod argumentacji prawniczej
i stanowiących grunt dla pierwszych kroków w dziedzinie hermeneutyki prawniczej; posługiwania się rzymską terminologią prawniczą jako językiem uniwersalnym dla rozmaitych systemów prawnych.

Metody dydaktyczne: metoda samodzielnego dochodzenia do wiedzy; metoda oparta na praktycznej działalności studentów; metoda nauczania teoretycznego; metoda nauczania praktycznego; metoda aktywizująca

Treści merytoryczne przedmiotu:
Zagadnienia wstępne: przedmiot wykładu prawa rzymskiego**;** pojęcie prawa; rzymskie definicje prawa; charakterystyka prawa epoki niewolnictwa**;** doniosłość prawa rzymskiego dla współczesnego prawoznawstwa**;** systematyka prawa rzymskiego**;** okresy historycznego rozwoju prawa**;** rzymskie podziały prawa**;** prawo względne i bezwzględne**;** prawo względnie i bezwzględnie obowiązujące**;** prawo w znaczeniu podmiotowym i przedmiotowym**; o**bowiązywanie normy prawnej w miejscu i w czasie**;** interpretacja prawa**;** prawo materiale i prawo formalne**;** źródła poznania i powstania prawa.
Źródła prawa rzymskiego: prawo zwyczajowe; ustawa; edykt pretorski; uchwały senatu; nauka prawa; konstytucje cesarskie.
Zbiory prawa: przedjustyniańskie zbiory prawa; nauczanie prawa; ustawodawstwo justyniańskie.
Losy prawa rzymskiego po kodyfikacji justyniańskiej: prawo rzymskie we Wschodniej Europie; prawo rzymskie w Zachodniej Europie; prawo rzymskie w Polsce.
Proces rzymski prywatny: prawo procesowe a prawo materialne; historyczny rozwój procesu rzymskiego; organizacja sądownictwa i dwufazowość postępowania w procesie zwyczajnym; strony i ich zastępcy procesowi; zdolność sądowa, zdolność procesowa i legitymacja procesowa; proces legisakcyjny; proces formułkowy; egzekucja; ochrona pozaprocesowa; proces kognicyjny.
Podmioty prawa i zdarzenia prawne: podmioty prawa; zdolność prawna; początek i koniec osobowości fizycznej; status libertatis; status civitatis; status familiae; przyczyny ograniczające zdolność prawną; osoby prawne; zdarzenia prawne; czynności prawne; pojęcie i podział czynności prawnych; wady oświadczenia woli; elementy składowe czynności prawnej; zastępstwo; zdolność do czynności prawnych.
Prawo rzeczowe: rzeczy i prawa rzeczowe; władztwo faktyczne nad rzeczą; ochrona posiadania; pojęcie własności, treść i ograniczenia; współwłasność; nabycie własności; ochrona prawa własności; prawa na rzeczy cudzej.
Zobowiązania: pojęcie; źródła; przedmiot; podział; wielość podmiotów; skutki niewykonania; zmiana podmiotów; umocnienie zobowiązań; umorzenie; źródła zobowiązań: kontrakty werbalne i literalne, kontrakty realne, kontrakty konsensualne, kontrakty nienazwane, pacta nuda i pacta vestita, zobowiązania jak gdyby z kontraktów, delikty, zobowiązania jak gdyby z deliktów.
Prawo familijne: małżeństwo i konkubinat; skutki prawne małżeństwa; władza ojcowska; opieka i kuratela.
Prawo spadkowe: pojecie spadku; dziedziczenie testamentowe; dziedziczenie beztestamentowe; dziedziczenie przeciwtestamentowe; nabycie spadku i jego skutki; ochrona prawna spadkobierców; legaty i fideikomisy; fideikomis uniwersalny.

Forma i warunki zaliczenia: zaliczenie. Na podstawie obecności i prac pisemnych.

Literatura podstawowa:
1.Władysław Rozwadowski, Prawo rzymskie. Zarys wykładu wraz z wyborem źródeł, Warszawa 1991.
2.Gai Institutiones. Tekst i przekład. Z języka łacińskiego przełożył, wstępem i uwagami opatrzył Władysław Rozwadowski, wyd. I, Poznań 2003.
3.Instytucje Justyniana. Z jęz. łac. przełożył i przedmową opatrzył Cezary Kunderewicz, Warszawa 1986.

Literatura uzupełniająca:
Podręczniki:
1.W. Bojarski, Prawo rzymskie, Toruń 1944.
2.K Kolańczyk, Prawo rzymskie, Warszawa 1973.
3.M.Kuryłowicz, A. Wiliński, Rzymskie prawo prywatne. Zarys wykładu, Warszawa 2008.
4.W. Litewski, Rzymskie prawo prywatne, Warszawa 1990.
5.W. Osuchowski, Zarys rzymskiego prawa prywatnego, Warszawa 1962.
6.R. Taubenschlag, Rzymskie prawo prywatne, Warszawa 1955.
7.W. Wołodkiewicz, M. Zabłocka, Prawo rzymskie. Instytucje, Warszawa 1996.

Repetytoria:
1.A. Kacprzak, J. Krzynówek, Prawo rzymskie. Pytania, kazusy, tablice, Warszawa 2002.

Encyklopedie:
1.Prawo rzymskie. Słownik encyklopedyczny. Pod red. W. Wołodkiewicza, Warszawa 1986.
2.W. Litewski, Słownik encyklopedyczny prawa rzymskiego, Kraków 1998.

Wybory źródeł:
1.J. Rominkiewicz, E. Szymoszek, I. Żeber, Prawo rzymskie. Teksty źródłowe do ćwiczeń, Wrocław 1998.
2.W. Bojarski, W. Dajczak, A. Sokala, Verba iuris. Reguły i kazusy prawa rzymskiego, Toruń 1995.